Ceturtdiena, 2021. gada 29. aprīlis

P9_TA(2021)0156

Bolīvija un bijušās prezidentes *Jeanine Añez* un citu amatpersonu aizturēšana

Eiropas Parlamenta 2021. gada 29. aprīļa rezolūcija par Bolīviju un bijušās prezidentes *Jeanine Añez* un citu amatpersonu aizturēšanu (2021/2646(RSP))

(2021/C 506/11)

Eiropas Parlaments,

— ņemot vērā 2019. gada 28. novembra rezolūciju par stāvokli Bolīvijā ([1]),

— ņemot vērā Eiropas Savienības vārdā sniegto Komisijas priekšsēdētājas vietnieka / Savienības augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos (PV/AP) 2020. gada 23. oktobra deklarāciju par vispārējām vēlēšanām Bolīvijā, kā arī viņa runaspersonas 2021. gada 14. marta paziņojumu par jaunākajām norisēm Bolīvijā,

— ņemot vērā Amerikas Cilvēktiesību komisijas (*IACHR*) 2021. gada 16. marta paziņojumu presei par Amerikas standartiem attiecībā uz taisnīgu tiesu un tiesu pieejamību Bolīvijā,

— ņemot vērā Apvienoto Nāciju Organizācijas ģenerālsekretāra runaspersonas 2021. gada 13. marta paziņojumu par Bolīviju,

— ņemot vērā Amerikas valstu organizācijas (*OAS*) 2021. gada 15. un 17. marta paziņojumu presei par stāvokli Bolīvijā,

— ņemot vērā Bolīvijas Politisko konstitūciju,

— ņemot vērā Amerikas Cilvēktiesību konvenciju (Sanhosē paktu),

— ņemot vērā Starptautisko paktu par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām,

— ņemot vērā Reglamenta 144. panta 5. punktu un 132. panta 4. punktu,

A. tā kā politiskā un sociālā situācija Bolīvijā joprojām rada nopietnas bažas kopš 2019. gada 20. oktobra prezidenta vēlēšanām; tā kā saistībā ar plaši izplatītajiem un vardarbīgajiem protestiem gājuši bojā vismaz 35 cilvēki un 833 savainoti, un daudzi citi tika aizturēti, pārkāpjot noteikumus par pienācīgu procesu, un tā kā tika saņemtas ziņas par plaši izplatītiem cilvēktiesību pārkāpumiem un aizskārumiem; tā kā prezidents *Evo Morales* ir atkāpies no prezidenta amata un ir atstājis valsti; tā kā vairākas atkāpšanās no amata izraisīja varas vakuumu un Senāta priekšsēdētāja otrā vietniece *Jeanine Añez* saskaņā ar konstitūciju pārņēma pagaidu prezidentūru; tā kā Bolīvijas Konstitucionālā daudznacionālā tiesa (*TCP*) apstiprināja *Jeanine Áñez* pagaidu prezidentūru;

B. tā kā saskaņā ar savām konstitucionālajām pilnvarām *Jeanine Ánez* un pagaidu iestādes ir veikušas nepieciešamos pasākumus, lai rīkotu jaunas demokrātiskas, iekļaujošas, pārredzamas un taisnīgas vēlēšanas, kas notika 2020. gada oktobrī, neraugoties uz problēmām, ko radīja Covid-19; tā kā *Luis Arce* no *MAS* partijas uzvarēja prezidenta vēlēšanās un *Jeanine Áñez*, kā arī starptautiskā sabiedrība, tostarp Eiropas Savienība, viņu ir atzinušas par prezidentu, nodrošinot pārredzamu un miermīlīgu varas nodošanu;

C. tā kā iepriekšējo mēnešu laikā ir apstiprināts, ka pret *MAS* atbalstītājiem ir atceltas vai atliktas vairākas tiesas prāvas, savukārt pieaug draudi, ka pieaug kriminālvajāšana pret politiķiem, kas iebilst pret *MAS* valdību; tā kā 2021. gada 18. februārī Daudznacionālā asambleja apstiprināja neskaidro Augstāko dekrētu Nr. 4461, ar kuru piešķīra amnestiju vai apžēlošanu prezidenta *Arce* valdības atbalstītājiem, pret kuriem tika vērsta kriminālvajāšana par noziegumiem, kas bija saistīti ar "politisko krīzi", kura sākās 2019. gada oktobrī;

([1]) Pieņemtie teksti, P9_TA(2019)0077.

D. tā kā 2021. gada 13. martā *Jeanine Áñez*, divi no viņas valdības ministriem, bijušais enerģētikas ministrs *Rodrigo Guzmán* un bijušais tieslietu ministrs *Álvaro Coimbra*, un citas personas, kas laikposmā no 2019. līdz 2020. gadam veidoja pagaidu valdību, tika aizturētas, pamatojoties uz apsūdzībām par "terorismu, musināšanu un sazvērestību", un prokurori viņus apsūdz par dalību 2019. gada valsts apvērsumā; tā kā pirmstiesas apcietinājums ir pagarināts līdz sešiem mēnešiem un bijušajai prezidentei *J. Añez* draud 24 gadu cietumsods, ja viņa tiks notiesāta; tā kā attiecībā uz trim citiem bijušajiem ministriem tiek gaidīts lēmums par apcietinājumu; tā kā bijušajai prezidentei *Jeanine Áñez* apcietināšanas laikā sākotnēji tika liegta medicīniskā palīdzība;

E. tā kā prokurori ir izvirzījusi apsūdzības, pamatojoties uz bijušā Kongresa deputāta no *MAS* sūdzību, un apgalvo, ka iepriekš minētās personas "veicināja, vadīja, bija biedri un atbalstīja" organizācijas, kuru mērķis bija sagraut Bolīvijas "konstitucionālo kārtību"; tā kā prokurori apsūdzēja *Jeanine Áñez* kā pagaidu prezidenti, bet nevis kā civiliedzīvotāju un ne kā jebkādu citu personu, kurai ir publiska loma; tā kā 2009. gada konstitūcijas 159. panta 11. punkts, 160. panta 6. punkts, 161. panta 7. punkts un 184. panta 4. punkts un 2010. gada 8. oktobra likums paredz īpašu procedūru prezidenta, viceprezidenta un dažādu tiesu augstāko iestāžu notiesāšanai; tā kā tiesas process pret prezidenti *J. Añez*, kas sekoja kriminālizmeklēšanai, neatbilst Bolīvijas konstitucionālajām tiesībām; tā kā pierādījumi lietas materiālos šķiet neskaidri;

F. tā kā personas, kas apsūdzētas šajos noziedzīgajos nodarījumos, apgalvo, ka tās tiek vajātas; tā kā līdz šim arestētie apgalvo, ka viņiem nav pienācīgi paziņots par apsūdzību, lai gan Ģenerālprokuratūra ir uzsvērusi, ka lēmumi par apcietinājumu tika izsniegti saskaņā ar likumu un nepārkāpjot aizturēto personu tiesības; tā kā Ombuda birojs ir nolēmis uzraudzīt Bolīvijas policijas un prokuratūras darbības, lai nodrošinātu, ka tiek ievērotas pienācīgas procedūras un apcietināto personu tiesības uz aizstāvību;

G. tā kā Amerikas Demokrātijas hartas 3. pantā valsts varu dalīšana un neatkarība ir definēta kā pārstāvības demokrātijas būtisks elements; tā kā Sanhosē pakta 8. pantā ir uzsvērtas tiesiskās garantijas un pienācīgas procedūras ievērošana; tā kā vairākas starptautiskās organizācijas ir paudušas bažas par tiesu mehānismu ļaunprātīgu izmantošanu Bolīvijā un par to, ka valdošā partija tos arvien biežāk izmanto kā represīvus instrumentus; tā kā jaunievēlētais prezidents *Arce* ir apsolījis, ka viņa valdība neveiks prokuroru un tiesnešu politisku ietekmēšanu;

H. tā kā Bolīvijas tiesu sistēmas uzticamību ietekmē pastāvīgie ziņojumi par neatkarības trūkumu, plašu politisku iejaukšanos un korupciju;

I. tā kā *IACHR* ir uzsvērusi, ka daži Bolīvijas pret terorismu vērsti tiesību akti pārkāpj likumības principu, jo tajos cita starpā ir ietverta ļoti plaša terorisma definīcija, kura neizbēgami ir pārāk plaša un neskaidra; tā kā, definējot noziegumus, valstīm būtu jāievēro likumības princips; tā kā *TCP* iesniegtās sūdzības, pieprasot, lai Krimināl kodeksa 123. pants par musināšanas noziegumiem un tā 133. pants par terorismu tiktu pasludināti par antikonstitucionāliem, jo pastāv aizdomas, ka ar tiem pārkāpj Amerikas Cilvēktiesību konvencijas un Bolīvijas konstitūcijas iespējamu pārkāpšanu, bet *TCP* to izskatīšana vel nav pabeigta;

J. tā kā ES ir ilglaicīga Bolīvijas partnere un tai būtu jāturpina atbalstīt tās demokrātijas institūtus, tiesiskuma stiprināšanu, cilvēktiesības un tās ekonomisko un sociālo attīstību; tā kā ES ir bijusi svarīga loma miera veidošanā valstī 2019. un 2020. gadā un vēlēšanu atbalstīšanā,

1. nosoda un kritizē bijušās pagaidu prezidentes *J. Áñez*, divu viņas ministru un citu politieslodzīto patvaļīgu un nelikumīgu turēšanu apcietinājumā; aicina Bolīvijas varas iestādes viņus nekavējoties atbrīvot un atsaukt pret viņiem izvirzītās politiski motivētās apsūdzības; prasa nodrošināt pārredzamu un objektīvu tiesu sistēmu, kas būtu brīva no politiskas ietekmēšanas, un mudina iestādes sniegt visu nepieciešamo medicīnisko palīdzību, lai nodrošinātu viņu labjutību;

2. uzsver, ka bijusī prezidente *J. Áñez* pilnībā bija izpildījusi savu pienākumu saskaņā ar Bolīvijas konstitūciju kā Senāta priekšsēdētāja otrā vietniece, pildot prezidenta pienākumus, kad bijušais prezidents *Evo Morales* atkāpās no amata pēc vardarbīgajiem nemieriem, ko izraisīja mēģinājumi veikt krāpšanu vēlēšanās; uzsver, ka Bolīvijas Daudznacionālais tribunāls atbalstīja varas nodošanu *Jeanine Áñez*; norāda 2020. gada 18. oktobra vēlēšanas notika bez starpgadījumiem, pilnībā ievērojot demokrātiskas garantijas;

3. pauž bažas par Bolīvijas tiesu sistēmas neatkarības un objektivitātes trūkumu un strukturālo problēmu izplatību; norāda, ka šis neatkarības trūkums ietekmē tiesu iestāžu pieejamību un kopumā mazina iedzīvotāju uzticēšanos valsts tiesu sistēmai; nosoda tiesu iestāžu politisko ietekmēšanu, lai vajātu politiskos oponentus, un uzsver, ka ir svarīgi ievērot pienācīgas procesuālās garantijas un nodrošināt, ka tiesu iestādes ir brīvas no jebkādas politiskās ietekmēšanas; uzsver, ka cietušie ir pelnījuši patiesu un objektīvu taisnīgumu un ka visi vainīgie būtu jāsauc pie atbildības, nepieļaujot amnestiju vai apžēlošanu viņu politisko uzskatu dēļ; prasa pilnībā ievērot varu neatkarību un nodrošināt pilnīgu pārredzamību visos tiesu procesos;

4. uzsver, ka visi tiesu procesi ir jāveic, pilnībā ievērojot pienācīga procesa principu, kā tas ir paredzēts starptautiskajās tiesībās; uzsver, ka tiem jāsniedz tiesiskās garantijas, sniedzot aizsardzību no tiesu iestāžu puses un nodrošinot tiesu pieejamību, pie kam tas viss ir jādara, panākot neatkarīgu un objektīvu tiesu sistēmu, kas būtu brīva no citu valsts iestāžu iejaukšanās;

5. mudina Bolīviju nekavējoties veikt strukturālas izmaiņas un reformas tiesu sistēmā, jo īpaši tās veidošanā, lai nodrošinātu taisnīgas un ticamas tiesas, objektivitātes un pienācīga procesa garantijas; aicina Bolīvijas valdību risināt valstī plaši izplatīto korupcijas problēmu; aicina Bolīvijas valdību grozīt Kriminālkodeksa pantus par musināšanas noziegumiem un terorismu, kas ietver pārāk plašas terorisma definīcijas, tādējādi radot iespējamus tiesiskuma un proporcionalitātes principu pārkāpumus;

6. aicina Bolīvijas prokuratūru atsākt izmeklēšanu par to, vai E. Morales valdība, iespējams, novirzījusi 1,6 miljonus USD publisko līdzekļu, veicot nepareizus maksājumus konsultāciju uzņēmumam *Neurona*;

7. atgādina, ka Bolīvijas iestādēs uzlaboti un efektīvi dialoga kanāli ir neaizstājami, lai veicinātu demokrātiskās vērtības, tiesiskumu un cilvēktiesību ievērošanu; aicina Bolīvijas varas iestādes vadīt izlīguma procesu, lai mazinātu saspīlējumu un naidīgumu, kas slēpjas Bolīvijas sabiedrībā;

8. pauž bažas par smago sociālo un politisko situāciju, kas ir sākusies un pasliktinājusies Bolīvijā kopš 2019. gada, un pauž dziļu nožēlu par traģēdiju, kas ir skārusi Bolīvijas nemieru upurus visās pusēs; uzsver kritisko vajadzību nodrošināt pilnīgi likumīgās daudznacionālās un daudzvalodīgās valsts pastāvēšanu; aicina Bolīviju veikt strukturālas izmaiņas un reformas, tostarp iecelt neatkarīgu un objektīvu ombudu, lai novērstu krīzes pamatcēloņus, kas ir valsts sabrukšanas pamatā;

9. uzskata, ka ES un Bolīvijai būtu jāturpina un jāpastiprina iesaistīšanās un dialogs saistībā ar VPS+ sarunām, jo Bolīvija ir vienīgā Andu Kopienas valsts, kurai nav nolīguma ar ES; uzskata, ka ES būtu jāturpina atbalstīt Bolīviju un jābūt gatavai iesaistīties arī turpmāk ar nosacījumu, ka tiek veikti skaidri pasākumi situācijas uzlabošanai un tiek ievērota demokrātija, tiesiskums un cilvēktiesības;

10. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Padomei, Komisijai, Komisijas priekšsēdētājas vietniekam / Savienības augstajam pārstāvim ārlietās un drošības politikas jautājumos, Bolīvijas valdībai, Bolīvijas Daudznacionālajai konstitucionālajai tiesai, Amerikas valstu organizācijai, Amerikas Cilvēktiesību komisijai, Andu reģiona parlamentam un Eiropas un Latīņamerikas parlamentārajai asamblejai, ANO ģenerālsekretāram un ANO augstajam cilvēktiesību komisāram.